

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

Diss. 3. De actionibus perfectè concinnandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

pertulit mala : promisit tamen nobis quòd ibi futuri simus unde venit, & ait: *Pater volo, ut ubi ego sum, & ipsi sint mecum.* Non credis? crede, crede, plus est, quod fecit, quàm quod promisit : incredibilis est, quòd mortuus est æternus, quàm, ut in æternum vivat mortalis : jam quod incredibilis tenemus : Non est victurus mortalis in æternum, propter quem mortuus est qui vivit in æternum?

Ep. 351.
20.
Ex S. Bernardi.

Adolescens nobilis Hugo nomine, invitis parentibus, Clara-vallem avolarat, hunc dum per epistolam instruit S. Bernardus, hæc adfert inter alia : Quantum potes, confabulationes hospitem declinato, quæ dum aurem implent, evacuunt mentem, disce orare Deum, disce supplices oculos in cælum erigere, & Patri misericordiarum miserabilem faciem representare in omni necessitate: impium est sentire de Deo, quòd continere possit super te viscera sua, & avertere aurem tuam à singultu tuo, vel clamore; & quare hoc? quia promisit? *Invoca me, & ego exaudiam te.* In his Dei promissis etiam pro temporalibus spem esse collocandam ostendit B. Apollonius, qui famis tempore iussit sportas, è quibus panes pro Monachorum refectioe desumebantur, adferri in medium; & audientibus omnibus fratribus, & populi multitudine dixit ma-

gnà voce : Nunquid non potens est manus Domini hæc multiplicare? Hæc dicit Spiritus sanctus: *In vit. PP. fol. 463. & 750.*

Non deficiet panis in istis sportis donec de frugibus novis omnes satiemur; quòd & factum : unde commotior diabolus ei apparens, dixit : Nunquid Elias es tu, aut unus ex Prophetis, & Apostolis, qui hæc facere ausus es? Ad quem Apollonius : Quid enim? an non Prophetæ & Apostoli homines fuerunt qui nobis hæc in Deum fidem tradiderunt? an verò tunc illis præsens aderat Deus, nunc autem absens est, & peregrinè profectus est? absit : Deus omnipotens est, & quæ potest, semper potest.

III. DISSERTATIO.

De actionibus perfectè concinnandis.

§. I.

Quàm multæ actiones nullius aut parvi sint pretij.

Actiones nostræ triplicis sunt generis. I. Aliquæ sunt actiones alicujus virtutis : ut orare, Sacramenta obire, jejunare, stipem erogare, corpus macerare, con-

I.
Actiones triplicis generis.

con-

concionari, & similes. 2. Alia sunt merè naturales, ut dormire, comedere, se recreare, amicos inviscere, vendere, emere, manibus laborare, ceteraque hujusmodi. 3. Alia sunt inclinationi naturali contrariae, ut pati frigus, aestum, famem & sitim, capitis dolorem, aliamvè corporis molestiam, amicorum mutationes, inimicorum opprobria, & dicteria, mores insullos eorum qui nos attingunt, aut nobiscum conversantur aliaque ejusdem generis.

Rarus est, qui has omnes actiones perfectè obeat propter Deum, meritoque à S. Hieronymo dictum est: Cunctorum in carne justorum imperfecta perfectio est: & à S. Bernardo: Nescio si hic gradus à quoquam in hac vita perfectè apprehenditur, ut se hinc diligat tantum propter Deum: asserant hoc qui experti sunt: mihi fateor in hac vita impossibile videtur illum apprehendere.

Contra Pelag. c. 4.

De dilig. Deo Ep. 11.

2. Mores hominum sunt mendacium,

Apsud Bolandum c. 10.

Quantus verò sit numerus eorum, qui seipsos in actionibus quarunt, & externà dumtaxat specie virtutem mentiuntur, in die demum judicij manifestabitur. Horribile est in hoc genere, quod S. Euthymius cognomento Magnus suis discipulis narrare solebat, habeturque in ejus vita 20. Januarij: Erat quidam in civitate vir ut putabat vitæ eximiae; qui magnam sibi comparaf-

se cum Deo familiaritatem credebatur, revera autem frequenter seipsum exulcerans, & occulto cordis motu contaminans, cogitationibus assensum præbendo, quamquam non opere ipso, cogitatione tamen facilè peccabat. Gravi tandem morbo correptus, jamque ad ultimum redactus spiritum, animam agebat: Ingens totà urbe fit comploratio, plangit omnis ætas; cuncti pro eo si fieri possit, emori exoptant, fatius rati id subire, quam viri celeberrimi excessum spectare. Interea Contemplativus quidam urbem ingreditur, gravem illum & publicum luctum animadvertit, audit populum cum ejulatu ita inclamantem: O Sanctus! O Pater! O Salvator noster, ejus ad Deum deprecatione salvandi eramus. quæ cum ille audiret, & spectaret, ad eum & ipse properat benedictionis accipiendæ impulsus desiderio. Ut propius accessit, cernit primores civitatis, clerum, & Episcopum omnes faciem manibus gestantes, & corporis pompam præstolantes: ut verè propius turbam submovens ad jacentem est ingressus, reperit illum paulum adhuc spirantem; videt verò spectaculum, ut visu horridum, ita auditum luctuosum: videbatur enim sibi videre ignitum quendam tridentem ad illius cor penetrare, & inde animam violenter & crude-

Part. b. r. 10. c. 1. p. 10.

L. 6.

Con. nato. vani.

L. 1. c.

crudeliter evellere, & simul vocem de cœlo audire: Quemadmodum anima illa ne diem quidem unum me finit in se quiescere, ita nec tu cessabis illam dilaniare, crudeliter discerpere & excruciare. Cùm hæc fratribus retulisset Euthymius, monebat omnes, ut attenderent & actionibus suis invigilarent & semper ad animæ excessum essent parati: alia enim hominum, alia verò Dei sunt iudicia. Cùm S. Brigitta in quodam cum Deo colloquio cōcionatorem laudaret, quod ejus prædicatio multis saperet; dixit illi Christus, illaudabilem apud se illam esse, quod masticaret stramen, & sugeret caudam serpentis, quæreretque flores perituros, hoc est non eâ intentione qua par est ad id munus accederet, nec intus gustaret panem æternum, nec intraret in cor divina Sapientia; sed prudentia Diaboli, qui dixit: Comedite, & aperientur oculi vestri, & nescio quos mundi flores in ore frequentius versaret. Malam actionem meritò Christus cum eadem sancta agens cōparat pomo intus à verme corroso, qui Diabolum representat, qui ad instar vermis nucleum pomi primò comedit, inde relictis ibi stercoreibus, totum pomum pervagatur, donec totum corrumpatur & fiat inane; nucleus est bona voluntas & desiderium in actio-

nibus Deo placēdi, hunc diabolus corrodes, cor totum viciat vanis affectionibus, & omni bono evacuat.

Secundum Aristotelem ad actionem bonam duo requiruntur.

1. Ut fiat à cognoscente. 2. Ad bonum finem cæterisque debitis vestiatur circumstantijs, quod facile non obtinebit, qui in agendo præcipitat, & considerationi locum non præbet. Imitandi proinde qui ad leopum sagittas jaciunt: qui prius hærent, & collimant. Quam multæ actiones, ob duplicis hujus conditionis neglectum, in se debiles, & apud Deum exigui pretij miseros mortales illudunt! cùm juxta S. Chrysostomum, sicut gemma aliqua pluribus obolis longè præstat, & strenuus ac robustus miles multis infirmis & mancis est præferendus, ita excellens actio multis imperfectis meritò sit anteponenda. Quod etiam egregie advertit aliquando S. P. N. Ignatius, qui in Epistola, quâ nostros ad perfectionem hortatur, eos ad maximam in operibus etiam bonis excitat attentionem: tum quia non sufficit opera per se bona facere, sed oportet ea bene facere: tum quia rarum aliquod & eximium facinus sexcentis vulgaribus minutisque ante cellit, & exiguo tempore eum virtutis gradum homo strenuus & fervens assequitur, quò piger multis annis non potest

M m m m adrepere.

Mora. 2. c. 4

4. Quid ad bonam actionem requiratur.

In 1. Act. Apost.

De perfect. Religiosor.

5. Fervor eâ perficit.

L. 6. c. 38.
3. Concionatoris vani.

L. 1. cap. 12.

adrepere. Sed & P. Claudius Aquaviva rem valde desendam esse ait, si in ijs, qui virtutis studium profitentur, e centum actionibus, quibus per diem occupantur, nonaginta novem defectu attentionis & fervoris, eâ perfectione careant, quam alioquin si diligentia, solertiaque adesset, possent adipisci.

S. Basilus, ubi aliquos ætatis adultæ baptismo initiarat, eos monebat, ut jam se velut arbores, transplantatas in hortum Ecclesiæ, aspicerent, quas fructum Deo gratum proferre oporteret, ne sicut ficus Evangelica infructuosa, à Christo maledicta exaruit; ita divinæ Majestatis iram incurrerent: nec satis esse, fructus ferre verme peccati non corrosos; sed maturos, dignosque qui tali Domino presententur, esse exhibendos, hoc est actiones suis numeris, quantum fieri potest, absolutas. S. Augustinus non uno loco observat nos in rebus, quæ corpus, ejusque vestitum & habitationem spectant; meliora semper quærere, & si frumentum loco humido corrumpatur, ad superiorem siccioremque transferre: cur non idem in actionibus nostris usurpamus? Eodem ferè argumento utitur. S. Chrysostomus; Si alicui, inquit, unâ manu offerretur aurum & alterâ plumbum, illique diceretur: Elige

plumbum: Qui possum? diceret; an vis ut me tali electione non esse sanæ mentis ostendam? id tamen sæpè facimus, dum actiones, quas aureas exhibere possimus, per incuriam, & inertiam plumbeas; imò lutulentas Deo obrudimus damno per omnem ætatem irreparabili: quod enim in his maxime mentem ferit, est, quod, quales hinc nunc existunt, tales totâ æternitate futuræ sint, suæque representatione pulchra vel fæda dolorem nobis vel gaudium parituræ.

§. 2.

Media quædam ad Perfectionem actionum conducentia.

Magnificandum hinc illud sacrificantibus accini solitum: Age, quod agis: quasi dicerent: Omnes animi vires collige, & applica ad bene agendum id quod habes præ manibus. Huic enim rei insidari solet Dæmon, qui vel præteritorum recordatione, vel futurorum sollicitudine solet disturbare attentionem ad præsentiam: satis enim advertit, cum mentis nostræ facultas valde sit limitata, si illam dissipet & in multa dividat, minorem ad præsens opus vigilantiam allaturam.

Ita

6.
Vt sint
fructus
Deo dig-
ni.

7.
Dæmoni
actiones
interru-
bare in-
to occur-
rendum.

Ita ergo te gere ac si unicum haberes negotium, in quod proinde totus incumbere, non aliter quam si ab illa actione tua salus, imò omnium hominum dependeret. Imitare in hoc genere Christum, cujus vita, ut ait S. Augustinus, disciplina morum est, qui vel minimum opus ita exequi solitus fuit, ac si ad Dei gloriam, mundi que saluationem nihil aliud ab ipso exigeretur; & hoc ipsum ut sui sequaces agerent docuit. Cūque vera in agendo prudentia, ex eius doctrinā querenda sit, secundum Bernardum, quod egit & docuit hac in parte merito, aliter in animum demittere, & opere exequi te oportet. Dixit aliquando Dæmon, ad eundem campanæ sonum, quo monachi convocabantur ad orandum, se ad templum convolare, ut hanc ad orationē, vel cantum attentionē alienis cogitationibus interverteret, visusque est uni repræsentare calcem & lapides ad ædificationem cellulæ, quā moliebatur; alteri speciem mulieris, quam aliās viderat, & alijs alia obtrudere, prout animos suaviter à præsentī opere abducēdos iudicabat. Propterea Dei adiutorium festinatō in principio precum horarum invocatur, ut divina bonitas Dæmonis tam vigilantis, & ad disturbāda bona opera festinantis molitiones gratiæ suæ subsidio præveniat.

Monuit Christus ipse B. Magdalenam de Pazzi, ut nullum opus adoriretur, nisi prius animo collecto oculos ad cælum levasset, auxiliumque desuper evocasset. S. Carolus Borromæus tertio se mane dum surgeret, cruce signasse legimus: id ipsum per diem usurpandum non sine profectu sunt qui suadeant: ac primò quidem signando te, actum fidei exerce, ad credendū Deum Trinum & unum, & Christum cruci affixum; secundā crucis efformatione, ut in spem te erigas subsidiumque à Trinitate per crucifixi meritā fidenter efflagites; tertiam verò, ut ad honorem SS. Trinitatis, & Christi pro te in cruce mortui, opus quod aggredieris, offeras; nec hæc præludia operis nimis longa existima: sunt enim quædam velut dispendia, quibus ingens operis ut fructus compendium emitur: est in plerisque rebus non parum damnosa festinatio. In operibus merè naturam spectantibus; ut sunt dormire, comedere, ambulare, & similibus triplex operantium genus distingui solet: 1. Eorum qui supra naturam non assurgunt, qui comedunt, ut famem dumtaxat expellant: dormiunt, ut fessum corpus sublevent; quod ipsum etiam bruta animalia instinctu nature faciunt. 2. Eorum, qui humano modo operantur, qui ista faciunt,

M m m 2 ut

8. Attentione, & invocato Dei adiutorio.

Frequenti signo crucis.

9. In actionibus naturalibus quatuorplex intentio.

De vera Religione cap. 16.

In Cant. Serm. 22.

7. amoni ones ertur- e inō- occur- dum.

ut laboribus, quos habent præ manibus, pares esse possint. 3. Eorum qui fidei supernaturalis lumine ad opus accedunt, & comedunt, aut dormiunt, ut instauratis corporis viribus Deo melius famulentur. Quod licet duobus primis longè sit præstantius, quia tamen in motivis fidei non parva reperitur latitudo; expedit, ut ad id quod in hoc genere perfectissimum est, animus enitatur: nimirum, ut quia Deus vult, & prout vult, & ad finem, quem maximè vult, opus tuum aggrediaris. Quemadmodum si aliquem amore sincero prosequeris, ubi intelligis eum aliquid velle, conaris etiam nosse, quomodo id fieri & ad quid velit, ut ejus desiderio quàm perfectissimè facias satis; idque in illo opere exequendo unicè habes præ oculis, ut amici tui servias voluntati, voluptati, utilitati, quando hæc duo postrema in operis executione concurrere & haberi possunt: ita tu unius Dei gloriam, & delectationem in eo quod agis specta: quod ut assequaris Christum roga, ut tuam actionem suis adjungat, & velut inserat, quarumque actionum perfectione illam exornet & elevant: ad hoc & Spiritus sancti, qui totus amor est, auxilium invoca, ut si quæ palea se immisceat, illam continuo igne suo consumat, & puram defæca-

tamque actionem oculis SS. Trinitatis gratiosam acceptamque efficiat.

Atque ut hæc interdum mentem non minus anxie sollicitent & exerceant, operæ erit pretium, si cum Christo, aut Spiritu sancto; quantum cum tantâ Majestate pacisci potest humana infirmitas, pactum in eas te quoties per diem piè & mente sursum erectâ pronuntiaveris, O J E S U V E L O Spiritus sancte, toties te quam mane prolixè digestam intentionem obtulisti, repetere, æquè ac si profundo cordis amorisque sèfu, & conceptis verbis eam pronuntiares. Quantum autem valeat hæc compendiosa repetitio, facile colliges ex opposito: si enim ita cū Dæmone aliquis ageret, & id cū illo de quo aliàs prolixè cōvenit, horis singulis prolato unico verbo renovaret confirmaretque magnum inde peccatorum cumulum conflare crederemus. Præterea si inter homines novas amicitie protestationes sæpius sincere, & amico pectore iteratas novam semper gratiam conciliare videmus, multò magis locum id habere apud Deum censendum est, qui omnia ex charitatis magnitudine metitur.

Non desunt qui intentiones specie distinctas multiplicant, ut hoc modo unicam actionem diversarum virtutum apparatu exar-

10.
Pactum
cum
Christo
aut
Spiritu
sancto
faciendum
est
quoties
per
diem
piè
&
mente
sursum
erecta
pronuntiaveris

ment; quod modò animum in multa minora bona nõ partiatur, improbari non debet; accidit tamen per sepe ut quod unitas colligit, multitudo dissipet.

S. Gertrudem. monuit aliquando Christus ne generali actionũ suarum oblatione contenta esset, sed ad particulares earum species singulatim descenderet. v. g. cogitationes istius diei, verba, passus, gestus, characteres, quos scribendo formaret; bolos, quos in refectioe corporis in os ingereret; haustus, quos faceret; respirationes, aspirationes, oculorum jactus & nutus, omnia quæ inter vigilandum & dormiendum temporis momenta prætervolant, Deo offerret, ut nihil esset, quod charitatis erga Deum sigillo non consignatum, præterlaberetur: quod ad singula repetere cùm supra mortalium infirmitatem esse videtur, ad pactum de quo jam dixi, recurrendum est, cujus beneficio per diem sæpius cum tranquillitate & fervide oblatio ista iteretur. Unum præterea monitum velim, ne nimis anxie reflectas, an in actionibus magis ac magis perficiendis multum promovearis. Viatorem enim, qui passus numerat, & sæpe quantum itineris confecerit oculis retrò conversis examinat, & an turris loci unde discessit, jam è conspectu abierit, & quantum superlit iti-

neris, ab obvijs sæpius inquirit, molestum nimis & pueriliter sollicitum esse arbitramur: operarium, qui quantum operis absolverit sæpius respectat, tempus supervacaneâ sollicitudine malè terere judicamus: multum etiam in hoc sæpè hallucinamur, dũ in actionum examine vitia virtute quæ confundimus, & opus apud Deum vitiosum inter actiones laude dignas reputamus: uti accidisse legimus viro alioquin sancto, & magnæ doctrinæ P. F. Henrico de Castris Dominicanæ Familiæ religioso; Deiparæ imprimis charo & familiari; cui illa aliquãdo dixit: Statuisti te in penitentia Sacramento accusare; quod fratrem acrioribus verbis reprehenderis, in quo tamen non peccasti: sed potiùs accuses te oportet de nimis longo ad cœnobij portam cum famina colloquio, de nimis tepida exomologesi, & Sacrificio Missæ exiguo fervore confecto: ò quantum est in judicijs nostris tenebrarum!

§. 3.

Singulare adjumentum est,
ad actionum perfectionē
Dei præsentiam animo
circumferre.

Resp. ad
inerr. 25.
12.
Fovenda
Dei præ-
sentia.

S. Basilius rectè advertit Au-
licum, qui Principem amat,
& reveretur, huic rei studere u-
nicè, ut, quod oculis sui Princi-
pis gratius esse cognoscit, cæte-
rorum judicijs posthabitis, con-
tinuò constanterque exequatur:
id ipsum fiet, si Deus ut iudex qui
de operibus nostris cognoscit, &
iudicium fert, ante oculos nostros
obversetur. Hinc ipsemet dixit
Abrahamo: *Ambula coram me, &
esto perfectus*; & Sponsa in Canti-
cis; *Pone me sicut signatulum su-
per cor tuum, & sicut signaculum su-
per brachium tuum*; cor cogitatio-
num, affectionum fons est; bra-
chium operum nostrorum in-
strumentum, utraque sua esse vult,
utque arcule & bulgæ aut saccu-
lo sigillum alicujus appositum, o-
stendit eum dominum esse pe-
cuniæ aut supellestilis; quæ in il-
lo reconditæ sunt: ita vult Deus
omnium motuum cordis, & cor-
poris Dominus agnosci. Hæc
Dei præsentia animo altius im-
pressa ad instar solis est, qui ra-
dijs suis totum locum, quem per-

vadit, illuminat, & præsentem
oculis, quod eripuerant tenebræ,
spectandum exponit: unde fit ut,
si aliqua ob turpitudinem & de-
formitatem gravium virorum
conspicibus indigna esse loci
Dominus arbitretur, ea continuò
amoveat, eorumque conspici-
bus suffuretur; in nobis operatur
bene apprehensa Dei præsentia:
Aulicus qui coram Rege compa-
ret, aut Comædus, qui coram illo
personam aliquam sustinere de-
bet, omnem oris totiusque cor-
poris habitum & conformatio-
nem, motus ipsos, & gestus an-
tè ad speculum explorat, ne vel
minimum quid elabatur aut se in-
gerat quod oculos Regis possit
offendere: ita quisquis à Deo
maximo exiguis etiam in rebus o-
peribusque spectari se, & ad un-
guem usque excuti seridè cogitat,
si tantum Numen reveretur & a-
mat, cavet sedulò ne vel minima
actione locutionemvè, ejus læ-
dat aspectum, benevolentiamque
diminuat aut avertat.

Quoniam verò excellentes, &
heroicæ actiones rariùs occur-
runt, & minorum exercendarum
singulis ferè horis se dat occasio;
propterea monebat Moniales
suas B. Magdalena à S. Josepho
Carmelitana, ut his potius perfe-
ctè obeundis, quàm alijs præstan-
tiorum expectandis occasionibus
attenderent; vitam alioquin no-
stram

14.
Minutis
potius at-
tenden-
dum,
quàm ex-
pectanda
Heroica.

stram absque virtutum exercitatione & profectu abiturum: Deū in minoribus fidelitatem, curamque majorum gratiarum ad nobiliores virtutes exercendas largitione compensare; juxta illud Evangelicum, *Quia in paucis fuisti fidelis, & qui fidelis est in minimo, in majori quoque fidelis erit.* Post mortem deinde illa uni ex suis monialibus se videndam dedit, atque inter cetera dixit, Animam Deū amantem si videret quantum sibi deperat, defectu attentionis, & cooperationis ad Dei gratiam excitantem, tantum inde dolorem hausuram, ut ex ejus magnitudine mortem sibi accerferet. Qui in minimis aequè ac magnis accuratè Dei voluntatem faciunt, ad Angelos imitatione propiùs accedunt, qui aequale implendæ voluntatis divinæ studium in omnibus adferunt; neque curant, qua in re occupentur, sed an quod ab illis exigit Deus, perfectè exquantur: ministri ejus, qui faciunt voluntatem ejus. Res sanè stupo-
re digna, aliquem tantæ esse audaciæ, ut dum Deum præsentem & spectantem animo apprehendit, & velut coràm intuetur; audeat nihilominus vel minimum opus contra ejus voluntatem aggredi; idem enim est ac si Deo diceret: Domine Deus, video equidem hoc tibi displicere & te mihi offensum iri, si hoc fecero;

quia tamen voluptatis sensu rapior, & vim mihi, ut tuæ voluntati obsecundem, inferre nolo; rogo ut etiam hac vice patientiam mecum habeas, si tuo beneplacito præfero, quod mihi collibitum est.

Viros sanctos legimus minima quæque ad perfectionis regulam exegisse, atque aded, quantum patiebatur humana infirmitas, in omni cogitatione, & sermone motuque corporis decorum servare conatos, ut nunquam nisi ex subreptione quadam illos exorbitare contingeret, quod de S. Antonio, & nostris temporibus de S. P. N. Ignatio literis proditum est.

Neque est quod hanc exactitudinem homini impossibile esse arbitremur; rectè enim S. Bernardus ait, Deum, qui sublevat infirmitatem nostram, semper præsentem esse, neque in alio aequè omnipotentiam suam ostendere, quàm dum eos, qui sperant in illo, & ad eum recurrunt, omnipotentes facit: sed & S. Augustinus explicans illa Psalmistæ verba, *Terra dedit fructum suum*: ad divinam quidem misericordiam pertinere ait, ut terra nostra bonum fructum proferat, & obstantes spinas auferat; sed illam semper ad beneficium istud nobis præstandum promptam paratamque esse; imò nos prævenire: atque

15.
Cum facili sit juvante Deo perfectè agere.
Serm. 85.
in Cant.

Psal. 66.

14.
Stultitia præve facientium, quod intelligunt Deum velle.

In 1. Reg.

que adeò ad illam continuò recurrendum esse, si ad bene agendum attenti & accurati esse velimus. Neque excusabiles nos esse putat S. Gregorius; quod enim Dei præsentis cogitatio nobis excidat & difficilis ejus continuatio videatur, hoc à culpa nostra procedere, qui in custodia cordis, & sensuum negligentes sumus, oculos huc illuc jacimus, aures rebus vani audiendis apertas præbimus, multum & incircumspectè loquimur, & in comedendo, & dormiendo voluptatem captamus, & post hæc omnia ad familiarem Dei præsentiam putamus admitti. S. Bernardus notat dictū, *Audi Israël, & tace*, ut significetur; taciturnitatem & cum hominibus silentium aditum ad familiaritatem cum Deo aperire: unde monens Hugonem novitium, ut colloquia cum propinquis fugeret, causam addit; quia dum aurem implent, mentem evacuant: ob quam etiam causam, dum cum matronis Romanis seu nimia deferentia, seu delectatione S. Francisca Romana tempus obsumit, ingenti alapa ab Angelo suo percutitur; quòd ad Dei præsentis considerationem citius animum non revocasset, ejusque non implorasset auxilium.

16.
Si tacitè
cum Deo
agamus.

17.
Cujus defectu peccavit Adā.

Rationem cur in actionibus nostris tam sæpè peccemus si à S. Thoma postulemus, responde-

bit procul dubio id esse ob duplicem defectum, attentionis, & invocationis divini auxilij. Adam ait peccasse defecto luminis in eligendo, quod illi non defuisset, si attentus ad id quod agendum proponebatur, lumen ad eligendum quod erat melius, à Deo postulasset; quod dum omittit, in illam calamitosam pomi comestionem lapsus est: idem de Eya ratiocinatur S. Chrysostomus, quæ ubi per etum pomi consecutionem divinitatis, à demone insinuatæ & suggestæ fortiter apprehendisset, nihil aliud mente obversans, vetitum fructu ori admovit & comedit: addit S. Thomas nimio desiderio obtinendæ divinitatis impeditum fuisse mentis ejus oculum, ne ad præceptum Dei reflecteret, & at-

tenderet. Angelos etiam prævaricatores ex inconsideratione peccasse arbitratur, dum ad bonum propriū nimia cupiditate feruntur, nec attendunt aliud longè sublimius bonum esse, ad quod proprium & particulare bonum illos referre oporteret. Hinc Cajetanus monet, dum aliquid agimus, imitandos operarios, qui regulam aut amussim vel perpendiculum adhibent, ut opus illis conformetur; Angelumque dum ad regulam à Deo sibi datam ut ad ultimum supremumque finem suas

volunt.

voluntates referret, non attendit, & bono proprio, ac si ultimum illud esset, firmiter adhærescit, à Deo idcirco alienatum, & in se recurvum, æternâ ruinâ miserè sese involuisse. Quod malum ut declinarent Apostoli, audierunt à Christo duo illa verba: *Vigilate, & orate*: quasi diceret: Considerate primò quid agendum & omitendum, & quia ad hoc egetis lumine, orate, ut illud de cælo affulgeat; ne obscuratus nimio voluntatis impetu intellectus, defectu considerationis, in exitium cum illa vos rapiat.

§. 4.

Considerationi præsentia divinae adjungendum in actionibus motivum charitatis.

18. **H**oc monet Apostolus: ut *Agendum ex motivo charitatis.* Omnia nostra in charitate fiant. Hoc se maximi facere S. Gertrudi significavit Christus, & minimas actiones charitatis sigillo & caractere insignitas, magni pretij esse apud æternum tribunal asseruit: atque hujus rei ratio ex ipsius charitatis naturâ petenda est: fides enim, & spes, ut notat S. Thomas, etsi in Deum tendant, semper tamen ad nos ipsos, bonumque nostrum reflectuntur. Nam ex fide veritatum æterna-

rum cognitio ad nos redit: ex spe boni alicujus expectatio animus delectat, & sustinet: charitate totus homo in Deum abitur, in illo figitur, & tanquam in centro suo conquiescit: hinc fit, ut actio à sola charitate profecta, ut notat Nazianzenus, divinû quidpiam hauriat, & quodammodo Deificetur. Optat proinde sanctus Chrysostomus nos ad omnes omnino actiones hoc Deo placendi desiderium studiosè adferre & potissimam beatitudinis nostræ in hac vita partem in hoc puncto consistere, hancq; debere esse omnium actionum nostrarum amussim & regulam arbitratur.

Sanctus vero Bernardus oculo simplici & puro intentionis nostræ in omni actione veritatem & charitatem perpetuas comites assignat; illam, ut eligat quod Deo gratius; hanc ut in ea actione nihil aliud quam Deo placere desideret; & quo desiderium fuerit intentius, eò meliorem futuram dicit, Deoque acceptiorem. Hoc observasse videtur Joannes Soto Societatis nostræ Religiosus, officio factior, qui morti proximus acum suam, qua usus fuerat in vestibus nostrorum consuendis, tradi sibi postulavit, ut cum ea de vita decederet, & tumulo clauderetur: dicebatque sperare se hac velut clave cælum sibi aperiendû, eam se Christo offerre velle, quod

Nnn quid-

19. Et aliarum virtutum. Sib. Dei præc.

quidquid illâ confecisset indumentorum, eâ fecisset intentione, quasi ipsi Christo vestem apparasset, mentis oculis illam sententiam continuò obversans : *Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis.* Quam etiam memoriâ repetens dum portâ aperit B. Alphonsus Rodriguez officio suo Collegij janitor, dumque uni Christo gratificari, in ea actione studet, ita quod intendebat obtinuit, ut non semel Christus ipse portæ nolam pulsaverit, ut Alphonso januam aperiendi occasionem daret. Cantores musicos in quadam solemnitate, quis in canendo vocis modulatione palmam aliis præriperet, decertasse narrat Cantipratanus, & unum inter illos tametsi nuncium, quod soli Deo incondito suo cantu placere studuisset, cæteris Deo minimè placere contententibus, sibi que dumtaxat plaudentibus prælatum fuisse, ait allapsa ad omnium aures de cælo voce; ex omnibus solum raucum à Deo exauditum esse.

Notent cantores quàm parum Deo placeat. L. 3. Apum 5.4.

20. Abscisso omni humani amoris vinculo.

Ut ad hanc intentionis præstantiam assuescat animus, expediendus est ab omni rerum caducarum cupiditate, Deusque ut in eo nos juvet, etiam atque etiam rogandus, quodque in pluribus fervorem egit, ut hoc in nobis operari dignetur instanter orandus.

Abrahamum unicè sibi charum, è patriâ, omni que cognatione sua educit, & quæ inde constringere solent vincula, abrumpit; cumque postea erga Isaacum singulari amore ferri videt, illum jugulari sibi que offerri præcipit, ut animo ab omnium affectuum impedimentis absoluto liberius, puriusque Deo famularetur.

Jacob tenerius præ cæteris filiis Josephum diligebat, & hac majoris amoris erga illum significatione invidiæ scintillam in reliquorum filiorum cordibus excitat, & quia in hoc secundum S. Augustinum, labeculam aliquâ contraxerat, Josephi amissione ejusque, licet falsò apprehensâ, nece per annos complures à Deo castigatus fuit, donec elatâ abstersâque culpâ, filij amissi aspectu, alloquioque recreatus fuit, puriusque amare didicit.

Aaronis duo liberi Nadab, & Abiud, ob ignem profanum sacrificio adhibitum, ad pedem altaris continuò mortui corruunt, ut tam severo exemplo operibus nostris amoris proprii facies, cum amoris divini purissimis flammis miscere dediscamus, oculoque puriore rationum nostrarum radices inspiciamus.

Conjux Loth Sodomis egressa, dum ad Dei præceptum minus attenda retro oculos convertit, & vel flammarum crepitantium strepita

pitū excitata; vel ejulantium clamoribus ad commiserationem provocata, inter quos non deerant quos aliquo amoris affectu fortè prosequeretur, amoris suo temerè obsequitur: in statuam falsis transformatur, ut inde ad majorem in actionibus considerationem adhibendam posteritas omnis doceretur.

21. Quinam à Deo relinquantur.

Deus, aiebat S. Theresia, eos, qui ad se auxilij gratiā in operibus suis non recurrunt propriæ confidentiæ temerè innixos sæpe derelinquit, unde plerumque tot præposteros, sinistrosque actionum eventus aspiciamus: quod ipsum in se deplorat S. Bernardus, addens se, dum in sæculo ageret, peccasse sapius præcipitatione in agendo, & ignorantia; in monasterio sæpe peccare defectu attentionis & negligentia; idem fateamur oportet, si modum nostrum agendi ad trutinam discutiamus: meritoque Deus continuo à nobis pro remedio est invocandus.

B. Jordanus secundus Ordinis B. Dominici Generalis, ut hoc malum à suo Ordine averteret, B. Lutgardem, cujus virtutes, sanctimoniamque admirabatur, impensè rogavit, ut Psalmum qui incipit, *Deus miseretur nostri*, quotidie, pro se, suisque recitaret; quod illa lubenter se facturam adpromisit; ipse deinde in itinere Jero-

solymitano vitā sanctus eidem Virgini lumine circumfusus apparens, seque naufragio è vivis ereptum, & cælo receptum annuntians, rogavit, ut in ejusdem Psalmi recitatione pro suo Ordine, porrò pergeret, tanquam supplicatione pro operariis in vinea Domini fructuosissimā. Idem ego auctor sum, ut facias quisquis amas ad rectè agendum, duo necessaria à cælesti Rege quotidie impetrare, lumen scilicet, & bene agendi vim atque constantiam.

IV. DISSERTATIO.

De Oratione.

§. I.

De præparatione ante orationem.

Quam sit hæc necessaria, duobus locis in sacra Scriptura docet Spiritus sanctus. Primus est: *Maledictus homo, qui facit opus Dei negligenter*; cum verò inter opera quæ Deum spectant, oratio primum ferè locum sibi vindicet, ne quis maledictionem incurrat, dum ad eam accingitur, socordiam & negligentiam procul ableget necesse est, ut monet S. Gregorius, quæ ab amoris erga Deum

I.
Præparatio præmittenda orationi.
Jerem. 48.

L. 9. mor. c. 26.

Nnnn 2 defe-